

Pieni selvennys

JOUKO TALONEN

Teologinen Aikakauskirja julkaisi numerossaan 4 /2010 resension dosentti Ilkka Huhdan toimittamasta teoksesta *Sisällissota ja kirkko* (2009). Välittömästi arvioni jälkeen lehti julkaisi myös dosentti Huhdan vastineen, joka on varsin poikkeuksellista toimituskäytäntöä.

Ensiksi totean, että olin kyllä osan aikaa mukana vuoden 1918 tapahtumia ja kirkkoa koskevassa seminaarissa tammikuussa 2008. Toiseksi en tyrkynyt itseäni *Sisällissota ja kirkko* -kirjan arvioijaksi. *Teologisen Aikakauskirjan* toimittaja, dosentti Esko Laine nimenomaan pyysi minulta kirja-arvostelua. Olen ollut viime vuosina yksi niistä kirkkohistorioitsijoista, jotka työpaineittensa keskellä ovat palvelleet kyseistä aikakauskirjaa vapaaehtoistyönä.

Olen pyrkinyt edustamaan kriittistä kirkkohistorian tutkimusta ”lihaa säästämättä, laadusta tinkimättä”. En toki väitä siinä aina onnistuneeni.

Puuttumatta seikkaperäisemmin dosentti Huhdan vastineeseen lienee lukijoiden kannalta hyväksi

seuraava selvennys. Myönnän toki, ettei mainittu resensio ollut rakenteellisesti parhaita kirja-arvostelujani. Vuoden 1918 problematiikkaan johdettava osuus sai siinä liian suuren osuuden ja hautasi alleen kirjan ansioita. Tämän asiakokonaisuuden olisi varmaan voinut julkaista jossakin vuosien 1917–1918 tapahtumia koskevassa keskustelussa muussa yhteydessä. Tällöin itse artikkelien analyysi olisi saanut suuremman painon.

Toivottavasti lukija ei saanut sitä käsitystä, että *Sisällissota ja kirkko* -teos olisi sinänsä jotenkin huono kirja. Siitä ei ole kysymys. Päinvastoin. Kirja on toimitettu huolellisesti. Teoksella on omat ansionsa myös tutkimuksellisesti, vaikka en näkemysellisesti sen kaikkiin painotuksiin yhdykään.

Teos tuo esiin uutta tietoa niin vuoden 1918 problematiikasta kuin Suomen itsenäisyyden ajan kirkkohistoriasta. Kirjoittajat ovat akateemisesti merkittäviä tutkijoita. Kuten resension lopussa totean, kirja avaa myös uusia tutkimusideoita.